1. sayı Aydın Fen Lisesi Kütüphanesi

eFENin DÜNYASI

BİLİM ve TEKNOLOJİ HAFTASI ÖZEL SAYISI

SAHİBİ
Aydın Fen Lisesi adına Müdür
Mukaddem ERİŞ
Yazı İşleri Müdürü
Emine ALTINSOY

DANIŞMA KURULU
A.Tansel SARAYKÖYLÜOĞLU (Rehber Öğrt.)
Sedat ÖZCAN (Fizik Öğretmeni)
Emine TİRİÇ (Coğrafya Öğretmeni)

YAYIN KURULU
Duygu ÖNTAŞ
E. Serkan SÖZER
Gülçin EKİNCİ
E. Alkım KARAAĞAÇ
Emre KOYUNCU
Serhat GÜMRÜKÇÜ

YÖRE DERSHANESİNİN KATKILARI İLE

DİZGİ - BASKI
GÜVEN OFSET Matbaacılık
Tel: 225 28 10 - AYDIN

AYDIN MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ AZİZ ERSOY 'la RÖPORTAJ

SORU 1) Sayın Milli Eğitim Müdürüm, Bilim ve Teknoloji Haftası nedeniyle çıkaracağımız okul gazetemiz için, sizinle bir söyleşi yapmak istedik. Lütfedip bizi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederiz.

CEVAP 1) Ben teşekkür ederim çocuklar.

SORU 2) Halkımız sizi, Aydın'da eğitimo yaptığınız katkılarla tanıyor. Bize biraz da kendi hakkınızda bilgi verebilir misiniz?

CEVAP 2) 1994 yılından itibaren Aydın Milli Eğitim Müdürü olarak görev yapıyorum. Daha önce İzmir, İstanbul, Gaziantep, Adana, Amasya ve Yozgat illerinde hem öğretmenlik hem de ilköğretim müfettişliği yaptım. Bu arada da idarenin çeşitli kademelerinde Milli Eğitim Müdür Yardımcılığı, Şube Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Yardımalığı gibi görevlerde bulundum. Beş yıldır da Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü görevimi yürütüyorum. Evli ve üç çocuk babasıyım. Eşim öğretmen. Sanırım çocuklarımın ikisi de öğretmenliği tercih edecek.

SORU 3) Efendim, Aydın ilinc bir fen lisesi kazandırmak için büyük uğraş vardığınızı biliyoruz. Şimdi ilimizden ve Türkiya'nin çeşitli illerinden başarılı öğrenciler bu okulda okumakta. Biz de onların temsilcisi olarak sizinle röportaj yapıyoruz. Emeğinizin karşılığını olmak nasıl bir duygu ? Neler hissediyorsunuz ?

CEVAP 3) Tabii bir kurumu hayata geçirmek çok güzel bir olay. O kurumun güzelleştiğini, geliştiğini, zenginleştiğini görmek da çok güzel. Aydın'da fen lisesi bir ihtiyaçtı. Bu ihtiyacın giderilmesi için çok çaba gösterdik. Bize destek olan herkese teşekkür ediyoruz. Gerçekten fen lisemiz de bugün Türkiye çapında ilk ona girdi. Bu sebeple çok mutluyuz. Çok başarılı öğrencilerimiz var. Onların ilerido hayata atıldıklarında bu memlekete çok büyük hizmette bulunacağına inanıyorum.

SORU 4) Fen Liselerinin, kuruldukları şehirlere olumlu etkileri tabi ki tartışılmaz. Bu durumu ilimiz açısından değerlendirebilir misiniz ?

CEVAP 4) Burayı kazanıp gelen öğrenciler emsallerine göre daha başarılı olan çocuklar. Bu yönüyle bakıldığında okulun, ilimizi, eğitim sıralamasında bir üst basamağa tırmanmasını sağlayacağını düşünüyorum. Bir de bu çocuklarımızın ileriki yıllarda yapacakları çalışmalarla ortaya koyacakları başarılar, ilimizin tanıtımında faydalı olacak. Bugün başarılı fen liseleri doimo o ilin övünç kaynağı olmuştur. Aydın Fen Lisesi de Aydın ilinin övünç kaynağı olacaktır.

SORU 5) Efendim, bildiğimiz gibi şu ana kadar fen liselerinin başarısı, yatılı olmalarına ve eğitilerine bağlanıyardı. Fakat yeni çıkan bir yönetmelikle, Aydın Fen Lisesi dahil olmak üzere ülkemizdeki bütün fen liselerinde artık gündüzlü öğrenciler de yer almaktadır. Sizce bu durumun, fen liselerinin başarısına etkisi nasıl olabilir ?

CEVAP 5) Bir fen lisesi öğrencisinin gündüzlü olabilmesi için ailesinin o ilde olması ve bu durumu kabul etmesi gerekmektedir. Ayrıca ailenin çocuğa sağlayacağı eğitim ortamının uygun olması gerekir. Her gündüzlü olmak istiyorum diyen öğrenci bu uygulamaya geçemeyecek. Öncelikle bu kararı okul yönetimi verecek. Gündüzlü olan öğrencilerin yarine yatılı öğrencilerin de alınabilmesi açısından yararlı olacağına inanıyorum. Ben de yatılı okudum ve yatılı kalmanın çalışma ortamı açısından son derece yararlı olduğunu düşünüyorum. Yine de bu öğrenciler vakitlerini iyi değerlendirebilirlerse fazla bir dezavantaj yaratmayacağını düşünüyorum.

SORU 6) Geçtiğimiz günlerde Ankara'da yapılan Milli Eğitim Şûrasında fen liseleriyle ilgili alınan kararlar hakkında bilgi verebilir misiniz ?

CEVAP 6) Şûra toplantısının amaca mesleki eğitimdi. Bu yüzden Fen Liseleri ile ilgili kararlar alınmadı. Bildiğimiz gibi Türkiye genç nüfusu çok fazla olan ülkelerden biri. Bu öğrencilerin en büyük hedefi de üniversiteye girmek. Bu nedenle her yıl 1.500.000'e yakın öğrenci üniversite kapısında yığılıp kalıyor. İşte bu şûra sözünü ettiğim problemin giderilmesine yönelik bir çalışmaydı.

SORU 7) Aydın Fen Lisesi'nin kısa sürede bir çok sorunu çözüldü ve kuruluşu büyük ölçüde tamamlandı. Ancak Okul Koruma Derneğinin güçlüle aşılması zor, fen liseleri için büyük ihtiyaç olan bilgisayar laboratuvarımız henüz kurulmadı. Bu konuda bize nasıl bir katkı sağlayabilirsiniz ?

CEVAP 7) Biz önümüzdeki günlerde Aydın Fen Lisesine iki bilgisayar yermeyi amaçlıyoruz. Bunun dışında bakanlıkla yapmış olduğumuz görüşmelerde hem Orta Öğretim Genel Müdürü hem de Müsteşar Yardımcısı İbrahim Barboros Bey 99 yılı itibariyle Aydın Fen Lisesi için bir bilgisayar laboratuvarının açılmasının planlandığını söylediler. İnşallah bunu gerçekleştiririz; ama biz daha önce iki bilgisayar takviyesiyle çocuklarımızın okulda özellikle teknoloji alanında yaptığı çalışmalara destek olmayı amaçlıyoruz. Ayrıca bilgisayar laboratuvarımız açılıncaya kadar öğrencilerimizden oğer talep gelirse biz Kız Meslek Lisemizin bünyesindeki laboratuvarımızı ders saatleri dışında, toplu gelip gitmek şartıyla öğrencilerimize açarız ve böylece öğrencilerimiz burada rahatlıkla bilgisayar öğrenebilirler.

SORU 8) Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü olarak geleceğo yönelik projeleriniz nelerdir ? İlimzde eğitim adına neler yapılabilir ?

CEVAP 8) Tabii geleceğe yönelik ilk projemiz Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü olarak bakanlığımızın koyduğu hedefleri yakalamaktır. Bakanlığımız 1997 yılında 2001 projesi adı altında bir proje oluşturmuştu. Bu proje eğitimin normal eğitim şeklinde yapılması, sınıfların 30 kişilik hale getirilmesi, bilgisayarlı eğitime geçilmesi gibi hedefleri kapsamaktadır. Zaten şu anda da bu hedeflerin büyük bir kısmını gerçekleştirmiş durumdayız. Bir sonraki amacımız ise insanların daha iyi, daha kaliteli eğitimi görebilmesidir. Çünkü dünyanın artık sadece eğitim görmüş, okumuş, yazmış insanlara değil düşünen, üreten, öğrendiğini uygulamaya koyan, yaptığı işte kalitayı ön plana akoran insanlara ihtiyaç vardır.

SORU 9) Evet bizim öğrenmek istediklerimiz bunlardan ibaret. Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Son olarak ekleyeceğiniz ya da aracılığımızla öğrencilere iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı ?

CEVAP 9) Ben teşekkür ederim. Öğrencilere iletmek istediğim şu: Hayatın 2000'li yıllarda çok daha zorlaşacağını, teknolojinin çok daha hızlı gelişeceğini düşünüyorum. Özellikle teknolojiyi kullanımı açısından çocuklarımızın kendilerini çok iyi yetiştirmeleri gerekmektedir. Her ne kadar biz teknolojiyi üreimesek da teknolojiye en çok kullanan ülkelerden biriyiz. Fakat Teknoloji kullanımının tabana yaygınlaştırılması gerekir. Çocuklarımız kendilerini 2000'li yılların bilgi çağına hazırlarken özellikle dil alanında kendilerini geliştirmelidirler. Çünkü artık ikinci bir dil öğrenmek şart olmuştur. Diğer taraftan toplumlar ve insanlar artık daha modern yaşama çabası içindedirler ve bu modern yaşam, beraberinde mali bir yükü de getirmektedir. Bu mali yükü statik insanların yani çalışmayan, üretmeyen insanların karşılaması mümkün değildir. Bu nedenle de yeni yetişen neslin üretici olması gerekmektedir. Bir diğer konu da öğrencilerin, okulu devlette iş bulacağım düşüncesiyle okumamaları gerektiğidir. Artık devletto iş yok ya da istenon gelir düzeyinde iş yok. Artık iş özel sektördedir. Bu nedenle öğrencinin kendisini özel sektöre göre veya müteşebbis olarak yetiştirmesi gerekiyor. Gençliğin üreten, düşünen, çalışan bir yapıda olması gerekiyor. Eğer dünyadaki bu değişimi yakalayamazsak insan sayımız ne kadar fazla olursa olsun başka devletlerin egemenliği altına girmek zorunda kalırız.

Hazırlayan Öğrenciler
Aysun GÜL - Emrah KOCABIYIK

FEN LİSELERİ'NİN AMACI

Bilim ve teknolojinin baş döndürücü gelişimini hep beraber yaşıyoruz. Bundan 40-50 yıl önce hayal bile edemedeğiniz pek çok şey bugün günlük yaşantımızın bir parçası haline geldi. Her halde 40-50 yıl önce birisi çıkıp uzaktan düğmeyi basarak, metrelerce ileriden, ona dokunmadan mekanik işler yaptıracağım dese. kişinin aklından şüphe ederdik. Oysa uzaktan kumanda günlük yaşantımızın her alanında kullanılmaya başlandı. Tüm elektrik aletlerimiz, ev, oto kilitleri, hatta çocuklarımızın pek çok oyuncağı bile uzaktan kumanda ile kullanılıyor.

Artık rahatsızlandığımızda doktora gitmemize gerek kalmayacak. Vücudumuzun değişik noktalarına koyacağımız veri toplayıcılardan elde edeceğimiz bilgileri doktorumuzun bilgisayarına göndereceğiz. Doktorumuzun bilgisayarından çıkan değerlendirmeye göre hangi ilaçlardan ne zaman, ne kadar kullanacağımızı kendi ekranımızda okuyabileceğiz. Benim şu anda söylediğim şeyler artık kimse tarafından yadırganmıyor, olmazlığı tartışılmıyor. Çünkü uzaktan kumanda teknolojisi bundan çok daha karmaşık konularda kullanılıyor. Fakat bugün birçok kişinin fantazi diyebileceği bir çok konuda insanoğlunun daha yapacağı çok şeyler var. Hayal etmeden bir buluş yapamazsınız.Tüm buluşların özünde önce hayal etmek vardır.Ondan sonra gerçekleştirmek için çabalar zinciri gelir.

İşte bir ülkenin eğitim politikalarını oluştururken normal bilgilerin bireylere aktarımını yapan eğitim kurumlarınının yanında, o ülkenin fen ve teknoloji alanında yüksek hayal kurma gücüne sahip, üstün yetenekli bireylerine de farklı bir eğitim anlayışı ile yaklaşmak gerekir. Ülkemizde bu işlevi fen liseleri yerine getirmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı 3.4.1962 gün ve 657 sayılı yazı ile bir komisyon kurarak konuyu inceletmiştir. Komisyonun raporuna dayalı 1964-1965 öğretim yılında da Ankara Fen Lisesi açılmıştır. 1982-1983 öğretim yılında İstanbul Fen Lisesi 1983-1984 öğretim yılında da İzmir Fen Lisesi açılmıştır. İlk Fen Lisesinin açılışından 33 yıl sonra 38.Fen Lisesi olarak okulumuz Aydın Fen Lisesi açılmışur. Bu gün yeni açılanlarla 41 Fen Lisesi vardır.

Fen Lisesi Yönetmeliğinde Fen Liselerinin amaçları şu şekilde sıralanmıştır.

a) Zeka düzeyleriyle fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanlarındaki yüksek öğrenime hazırlanmak;

b) Matematik ve fen bilimleri alanında gereksinim duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi;

c) Öğrencileri araştırmaya yöneltmeyi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle yeni buluşlara hazırlamayı;

d) Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmeyi;

e) Öğrencilerin bilimsel araştırmalar yapmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilmelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde iyi yetiştirmelerini sağlamayı amaçlar.

Okulumuz Aydın Fen Lisesi bu amaçla gerçekleştirecek her türlü alt yapıya sahiptir.Bölgemizde yeni açılan Fen Liselerine göre çok iyi durumda olduğumuzu söyleyebilirim.Laboratuvar alt yapısı itibariyle, pansiyon hizmetleri itibariyle çağdaş donanımlara sahibiz. Tüm ana branşlarda bakanlık tarafından seçilen öğretmen arkadaşlarımız görev yapmaktadır. Okulumuzda 1 müdür, 2 müdür yardımcısı, 11 kadrolu öğretmen, 4 geçici öğretmen, 1 memur, 6 hizmetli ile hizmetleri düzenli bir şekilde verilmektedir.

Bu okulların en önemli işlevi bilimsel çalışmalardır. Bu çalışmaları koordine etmek üzere okulumuzda öğretmen ve öğrencilerden oluşan bir Bilim Kurulu oluşturduk.

Bir iç yönetmelik ile bu çalışmaları bir esasa bağladık. Bilim olimpiyatları ve proje yarışmalarına katılan öğrencileri bilim kurulu gözetiminde hazırlıyoruz.

Adnan Menderes Üniversitemizin Fen ve Edebiyat Fakültesine bağlı bölümler faaliyete geçtikçe onlarla da işbirliği yapacağız. Böylelikle fen liselerinin kuruluş amacına uygun olarak Türk Milli Eğitimi'nin temel ilkeleri doğrultusunda, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, çağdaş, yaratıcı, yapıcı, Türk gençleri yetiştirmek için var gücümüzle çalışacağız.

Unutmayın ki insana yapılan yatırım en iyi yatırımdır...

Mukaddem ERİŞ
OkulMüdürü

CEPHEDEN AYDINLIĞA

"Yıl 1919 Mayıs'ın 19'u..." sözleriyle başlar Ata'nın ölümsüz eseri Nutuk. Nutuk'u okuyunca anlıyoruz ki Atatürk iki türlü savaş vermiştir. Bunlardan birincisi ülkeyi bir an önce düşman işgalinden kurtarmak, ikincisi ise ülkemizin üzerine çöken karanlığa kaldırıp aydınlığa kavuşturmayı amaçlayan uygarlık savaşını gerçekleştirmek.

"Ya istiklal ya ölüm!" sözü üzerine top yekün bir savaş başladı; kadınıyla, çocuğuyla yedi den yetmişe herkes bağımsızlık uğruna savaştı ve özlemine ulaştı. Birinci savaş kazanıldı; ama bundan daha zor günler vardı ülkenin önünde. Artık her alanda gelişmek için ikinci bir top yekün savaş daha gerekiyordu: UYGARLIK SAVAŞI. Atatürk gençlere şöyle diyordu: "Ben sizlere yorulmak yok demiyorum. Elbette yorulacaksınız; ama yorulsanınız bile devam edeceksiniz." Ancak bu şekilde aydınlık günlere ulaşılabilirdi.

Atatürk biliyordu ki askeri zafer gerçek kurtuluş için yeterli değildi. Bunun için önce siyasal ve toplumsal düzende ardı ardına yenilikler başlatıldı. Önce laiklik ilan edildi ve birbirine bağlı olarak saltanat ve hilafet kaldırıldı. Cumhuriyetin ilanı ile artık yeni Türkiye Cumhuriyetinin siyasal düzeni oluşturulmuştu. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile de artık yeni Cumhuriyetin eğitim düzeyinin de tek tip olması ilkesi uygulanacaktı. Bu alanda en büyük iş öğretmenlere düşüyordu. Öğretmenlere dedi ki:

"Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister"

1927'ye kadar siyasal düzen ve laiklik konusunda atılan temeller ve gelişmeler sürdü. Artık sıra kültür konusundaydı. İlk önemli adım eski Arap harflerinin yerine Türk harfleri getirilmesi ile atıldı. 1 Aralık 1928'den itibaren gazete ve dergiler Ocak 1929'dan sonra da kitaplar yeni harflerle basıldı. Yurdun her yanından yeni Türk harflerinin öğretilmesi için Millet Mekteplori açıldı ve bütün ülkede okuma-yazma seferberliği başlatıldı. Halk her zaman olduğu gibi bu defa da Ata'sının yüzünü kara çıkarmadı. Uygarlık savaşında ulaşılacak hedef de belirlenmişti. "Türk ulusunun yürümekte olduğu ve uygarlık yolunda elinde tuttuğu mesale ***Bilim ve Teknik*** olacaktır."

Kültür alanındaki gelişmeler ardı ardına geliyordu. Öncelikle Anadolu'nun manevi tapusunu çıkartmak gerekiyordu. Çünkü batılı ülkeler hayali bir takım haklara dayanarak Anadolu'nun bir kısmını Ermenilere, bir kısmını da Yunanlılara bağlamaya çalışıyordu. Türk Tarih Kurumu kuruldu. Gerekli araştırmalar yapıldı. Ardından 1932 yılında daha sonraki adıyla Türk Dil Kurumu kuruldu. Çünkü dil, ulusal varlığı destekleyen en önemli dayanaktı.

Dogmatik düşünce yerine bilim ve bilimsel düşünceyi ön plana alan, en gerçek yol gösterici olarak bilimi kabul eden Mustafa Kemal Atatürk'ün cepheden aydınlığa uzanan yolunu onun cümleleriyle şöyle özetleyebiliriz:

"Ulusumuzun düşünsel eğitiminde de kılavuzumuz bilim ve fen olacaktır. Okul yardımıyla, okulun vereceği bilim ve fen yardımıyladır ki, Türk ulusu, Türk sanatı ve ekonomisi, Türk şiir ve yazını, bütün yetkinliği ve güzelliği ile gelişir.

Ülkemiz içinde uygar düşüncenin, çağdaş ilerlemenin bir an'ı yitirilmeksizin yayılması ve gelişmesi gerekir. Bunun için bütün bilim ve fen adamlarının bu konuda çalışmayı bir namus borcu bilmesi gerekir."

Biz de Ata'mıza şu sözcüklere sesleniyoruz:

"Atam, biz Türkiye'nin gençleri, dinlenmemek üzere yolunda yürüyeceğimize yıllar önce karar verdik. Bu karanlıkta, bize öğrettiğin yüksek ideale, durmadan, yorulmadan, hatta yorulduğumuz zamanda dahi yürüyeceğiz."

Emine ALTINSOY
Aydın Fen Lisesi Edebiyat Öğretmeni

TÜRKİYE İÇİN TEK STRATEJİK SEÇENEK: BİLİM ve TEKNOLOJİ YETENEĞİNİ YÜKSELTMEK

Türkiye'nin bilim ve teknoloji yeteneğini yükseltmek, bilim ve teknolojiye egemen bir ülke yaratmak, tek stratejik seçeneğimiz.

Bilim ve teknolojinin yaratıcısı olan beyin gücünü üretmenin ya da bir başka deyişle eğitim ve öğretimin geliştirilmesinin de aynı stratejik seçeneğin ayrılmaz bir parçası olması gerektiği çok açıktır. Bilim, teknoloji ve bunların tümleşiği olan eğitim ve öğretim dışındaki bir kalkınma ya da gelişme stratejisinin Türkiye için umut verici olması inandırıcı değildir. O açıdan, bireyin mutluluğunu odak noktası alan ve ona bu ülkede iyi bir gelecek vaat etme iddiasında, uzun erimli, her toplumsal proje bu değişkenler üzerine inşa edilmelidir. Bu yapılırken devletin toplumsal bir uzlaşma sağladığı hedeflere ulaşmayı mümkün kılacak bir politika belirlemek ve bunu hayata geçirmek gerekmektedir. Söz konusu politikanın adı ulusal bilim ve teknoloji politikasıdır.

Ulusal bilim ve teknoloji politikalarının somut hedefi ülkenin bilim ve teknoloji yeteneğini yükseltmektir. Bu hedef ülkenin bilim ve teknolojinin üretime sürecinde kazandığı önemdir. Bugün,

•Bilim ve teknoloji, tıpkı iş gücü gibi, doğrudan bir üretici güç haline gelmiştir.

•Bu üretici gücün diğer üretim faktörleri yanında nispi önemi giderek artmaktadır. Zira bilim ve teknoloji, diğer üretim faktörlerini önemli ölçülerde ikame edebilecek bir gelişme hızı kazanmıştır.

•Bilgisayar destekli tasarı sistem simülasyonu ve modelleme tekniklerindeki gelişmelerse teknolojinin beyin gücünü, kısmen de olsa ikame edebildiğinin tipik örnekleridir.

•Günümüz teknolojisi, pazar ekonomilerinin, yüz yüze bulundukları üretkenliği yükseltme ama aynı zamanda işsizliği de önleyebilme arayışları için son derece etkin bir araç işlevi görmektedir.

•İleri malzeme teknolojilerinde, moleküler biyolojide, biyokimyada, biyoteknolojide ve genetik mühendisliğinde tanık olduğumuz gelişmeler, özellikleri, kullanım amacına göre insan eli ile tasarımlanmış yeni malzemeler, yeni canlılar yaratabilmenin yolunu açmıştır.

• Enerjinin etkin kullanımına yönelik olarak geliştirilen teknikler birim üretim başına düşen enerji miktarının ölçülerde azaltılabilmesini sağlamaktadır.

• Bunun yanında güneş ve rüzgar enerjisi başta olmak üzere, yenilenebilir ve çevre dostu enerji kaynaklarından etkin olarak yararlanmayı mümkün kılan teknolojik gelişmeler, bir yandan ham petrol ve kömür gibi, tükenebilir enerji hammaddelerine olan bağımlılığımızı giderek azaltırken diğer yandan da, yakılarak kullanıldıkları için, çevre üzerinde son derece olumsuz etkileri olan bu tür ham maddelerin giderek daha az tüketilmesine olanak tanımaktadır.

• Yalnızca enerji üretiminde değil, hemen her alanda, ürün bazında olsun, üretim bazında olsun, geliştirilen çevre dostu teknolojiler son çözümlemede, canlı-cansız doğanın, üretimin ve insan yaşamının sürdürülebildiğini güvence altına alabilmenin umut verici adımlarını oluşturmaktadır.

Bilim ve teknolojiye egemen olan ülke, yukarıdaki kısa açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi, bu üstünlüğüne dayalı olarak ekonomide sürdürülebilir bir büyüme ve dolayısıyla da, yurttaşlarına daha iyi yaşam koşulları ve refah sağlayabilmektedir.

Sedat ÖZCAN
Fizik Öğretmeni

Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir, Fendir.

M. Atatürk

SİZ BİLİMİN DEĞİL, BİLİM SİZİN OLSUN

Bilim kelimesi bizi farklı düşüncelere sevk etse de yaşayış biçimi olarak algılayanımız pek azdır. Hepimizde bilimin bölümlerinden biri yer edinmiştir. O bölümlerle ilgili kitaplar okur, yazıları takip eder çalışmalar yaparız. Bunları yakalamak bilim adamlığına atılan ilk adımlar. Bu tek tek adamlar sizi bilim yaşayışı içine sürükler. Artık o uzaktan baktığınız bilimi yaşamaya başlarsanız. Nasıl mı? Hep ümitlerle dolusunuzdur, zaman gelir ümitleriniz kırılır. Bazen sevinir bazen de üzülürsünüz. Zaman zaman vaktinizin bolluğundan sıkılırken, zaman zaman da başınızı dahi kaşıyacak vakit bulamazsınız. Yani hayatınız değişkendir ve garip ama siz de bundan zevk alırsınız.

Bilimsel çalışma bilimin özüdür. Çalışmalarla aranız hep iyi olmalıdır. Ünlü dahi fizikçi Albert Einstein çalışmanın bilimsel olabilmesi için SABIR, DİSİPLİN, MERAK, İSTEK, GÜVEN ve MATEMATİK maddeleri üzerinde durmak gerektiğini söyler. Bu maddelerden merak ve isteğin veri toplamada, sabır ve isteğin labaratuar çalışmalarında, matematiğin de ispat için gerekliliğini söyler ve güven üzerinde uzun uzun durur.

Sabır çalışmanızın anahtarıdır. Fakat istemek sizi sabırsızlığa davet eder.Bu sizin aleyhinizedir. Burada sizin iradeniz söz konusudur. Bunu labaratuvar çalışmalarında yıkarsınız. Hep değişik olgular elde etmek sizi hem sabıra hem isteğe iter. Unutmayın artı ile eksi nötrdür.

Disiplin sizin çalışmanızı önemli kılan maddedir. Disiplin düzenli çalışmayı getirir. Düzen size kolaylık sağlar. Düzenli bir masa ile düzensiz bir masada çalışma farkını hepimiz biliriz. Disiplin kurallar gerektirir. Kendi çalışmanıza koyduğunuz kurallar hedefe kolay yoldan ulaşmayı amaçlar.

Matematik hep verilerle birlikte çalışır. Veriler ve matematik size doğru yolda olup olmadığımızı hissi kazandırır.

Güven çalışmanızı sağlayacak maddedir. Peki neden kendinize güvenmelisiniz? Şunu bilmeniz gerekir ki bir yasa bulduğunuzda o size ait değildir. O evrende mutlaka mevcuttur. Bir şeyin varlığı görülebilir ama yasaya dayandırılmanış veya farkedilmemiş olabilir. Örneğin bilimin temellerinden KÜTLE ÇEKİMİ YASASI 16.-17. yüzyıllarda keşfedilmiştir. Buna göre 15. yy'da insanların uçtuğunu söyleyemeyiz. Size düşen olaylara yalnızca tesadüfmüş gibi bakma yerine bilimsel bakabilmelidir.

Kısacası bilimde cesur olmalısınız. Size sanki bütün yasalar bulunmuş gibi gelebilir. Fakat birkaç yasanın birleştirilmesi ile çok mükemmel olgular meydana gelebilir. Size cesaret veren bu düşünce olmalıdır. Bilimsel görebilme bir yetenek değil istemektir. Muhakkak sizin birleştirmenizi bekleyen birkaç yasa vardır.

Konuşmama kimya ve kuantum mekaniğindeki çalışmaları ile tanıdığımız NİELS BORH'un Fizik bilimi hakkındaki sözleriyle son vermek istiyorum.

"Fiziğin görevinin doğanın yapısını keşfetmek olduğunu söylemek yanlışur, fizik bizim doğa hakkında neler söyleyebileceğimizle ilgilenmektedir."

Emre KOYUNCU
Aydın Fen Lisesi 10-A

Günde belki yüz kez tüm benden öncekilerin çabalarına borçlu olduğumu hatırlatırım kendime. Sonra da aldığım kadar vermem gerektiğini...

Albert Einstein

" Bütün yaşayan şeylerin kökleri birbirine bağlıdır. Kuvvetli bir ağaç devrildiğinde gökten bir yıldız kayar. Ormandan son ağaç da kesildiğinde dünya sona erecektir."

Kızılderili Şefi : Chan

GELECEĞE BAKIŞ

İnsan 4.Jeolojik devirde doğadaki yerini almasıyla birlikte çevresini en çok etkileyen canlı olmuştur. Günümüz insanı çevresindeki araziyi eskiye göre daha büyük ölçüde değiştiriyor. Teknik ve enerji kullanarak doğal çevresini kendi amaçları doğrultusunda biçimlendiriyor. Canlı, cansız doğa insanların kendi gereksinimlerini karşılamak amacıyla doğrudan ya da işleyerek kullandıkları çok sayıda maddeyi içerir. Bunlar arasında su, yiyecekler, mineraller, ve yakıtlar vardır. Ancak insanın çevresini değiştirme konusunda oynadığı bu etken rolün doğa için her zaman olumlu sonuçlar getirdiği söylenemez. Bilgisizlik, umursamazlık ve kendini beğenmişlik yeryüzü üstünde, insan için de zararlı olan ve geri dönüşü bulunmayan yıkımlara yol açıyor.

Bir hammaddenin değeri elde edilebilirliğine ve ona duyulan gereksinmeye göre belirlenir. Buna son zamanlarda ekolojik açıdan elverişli olup olmaması eklenmiştir. Özellikle sürekli artan dünya nüfusu, yeni ve kullanışlı ham madde ve enerji kaynaklarının bulunması için zorlayıcı bir etken oluşturuyor. Benzer bir biçimde, mevcut hammadde enerji kaynaklarının da daha iyi biçimde kullanılması için çalışmalar yürütmek gerekiyor. Bunun için de, bir kez kullanılmış ham maddelerin yeniden kazanılması uygulamaları bulunuyor. Bu ekonomik açıdan işlenmemiş yeni hammadde kullanımına göre daha ucuzdur. Ekolojik bakımdan ise kullanılmış ham maddelerin atık olarak biriktirilmesinden ya da yakılmasından daha anlamlı bir çözümdür. Kullanılandan daha az yakıt harcamak, çevreyi daha az kirletmek istiyorsak bunları yine ileri teknolojik sağlayacaktır.

Kendimizden sonrakilere üstünde yaşanabilir bir gezegen bırakmak için elimizden geleni yapmak insanların en önemli sorumluluklarından biridir.

Unutmayalım ki insanın doğaya gereksinimi vardır, ama doğanın ona gereksinimi yoktur...

EMİNE TİRİÇ
Coğrafya Öğretmeni

RADYASYON ve İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Radyoaktif maddelerin yaydığı gözle görülemeyen, dalga boyları küçük fakat hızları büyük olan ışınlara alfa, beta ve gama olarak adlandırılır.Bu ışınlara radyasyon denir.

İnsan doğal radyoaktifliğin etkisi altındadır.Doğal radyoaktifliğe, kozmik ışınlarda, yeryüzündeki bazı kaplıca sularında, konutlarda kullanılan bazı maddelerde rastlanır.

Yapay radyoaktiflik ise radyoloji incelemelerinde, radyoterapide, nükleer sanayi bölgelerinde ya da nükleer patlama deneyleri sırasındaki radyoaktif dökünütlerde,ışınım yaya n maden filizlerinin işlendiği fabrikaların atıklarıyla suların kirlenmesinde söz konusu olur.Radyasyon:İnsan organizmasının işlevini bozar;beyin, karaciğer gibi az gelişen organların yıkımı için yüksek dozda ışınım gereklidir.Radyasyonun vücuttaki doğrudan etkileri, hücre sayısında azalma, yeni doku yapımının durması, vücudun enfeksiyonlara direnci ve kan hücrelerinin sayısında azalma, kan damarlarının zedelenmesi nedeniyle dokuların arasına kan dolması, pıhtılaşma zamanının uzamasıdır.Dolaylı etkiler ise dokularda urların oluşması,lösemi, yaşam süresinin kısalması, yenileyen bakteri efeksiyonları, kansızlık ve dokuda sık sık yaralar açılması sayılabilir.X ışınları ve Gama ışınları bütün canlılarda genetik yapıyı etkiler.Mutasyonlara neden olabilir ve böylece kromazomlarda oluşan değişmeler sonraki kuşaklara da geçebilir.Anormal bireyler oluşabilir.

RADYOAKTİVİTEDEN YARARLANMA

^{14}C'ün radyoaktiviteliğinden yararlanılarak arkeolojik eserlerin hangi devirlere ait olduğu bulunur.Dünyanın yaşı, gerçek yaşına en yakın olarak radyoaktif element yardımıyla hesaplanmıştır.Radyoaktif maddeler tıp,tarım ve endüstri gibi alanlarda da kullanılır.

Radyoaktif maddelerin tıpta kullanılmasına nükleer tıp denir.Radyoaktif maddeler nükleer tıpta teşhis ve tedavi amacıyla kullanılır.Organ Sintigrafisi, radyoaktif maddelerin nükleer tıptaki uygulamalarındandır.

Günümüzde yüksek dozda verilen I(131) ve Co(Kobalt_60) izotopları kanser tedavisinde kullanılmaktadır.

Radyoaktif maddeler patates, pirinç, buğday, vb. gıdaları uzun süre saklamak için kullanılır. Radyoaktif madde gıdaların çürümesini önler. Bunun için kullanılan radyoaktif madde Cs (sezyum)dur. Ayrıca radyoaktif maddeler bitkide tarım ilacı kalınbsının kalıp kalmadığını belirlemek amacıyla kullanılabilir.

Suni radyoaktif elementlerden fizik, kimya, biyolajl, tıp ve mühendislik alanlarında faydalanılır.

Radyoaktif maddeler endüstri metallerin sağlamlığın ölçmede, inşaatlarda beton kalınlığının yetorli olup olmadığını tayin etmede kullanılır.

Radyoaktiviteden nükleer enerji üretiminde de faydalanılır.

Ayşegül UZUN
Kimya Öğretmeni

YENİ UFUKLAR

Hiç dikkat ettiniz mi? Son zamanlarda ne kadar sık, bilimsel çalışmaların olumlu sonuçları ve yeni buluşlar açıklanıyor. İçlerinden bir tanesi var ki bütün dünyanın dikkatini çekti: Kopyalanmış "Dolly". Neden başka bir canlı fare, maymun değil de koyun kopyalanmıştı? Bu gelişigüzel bir seçim değil. Döllenmiş yumurta (zigot) farelerde ilk mitozdan sonra farklılaşma gözlenirken, koyunda 8-16 hücreye bölündükten sonra farklılaşma başlıyor. Bu da koyun üzerindeki çalışmalarda daha başarılı olmaya sebep oluyor.

Koyunun kopyalanması, 22 Şubat 1997'de İskoçya'nın Edinburg kentindeki Roslin Enstitüsünden Dr.Wilmut ve ekibi tarafından gerçekleştirildi. Dolly'nin kopyalanışı kısaca şöyle özetlenebilir. Yetişkin bir koyunun somatik hücre çekirdeği alınıyor. Daha önceden aynı yöntemle çekirdeği alınan yumurta hücresi içine yerleştiriliyor. Elektrik akımı ile kaynaşma sağlanıyor. Embriyo gelişimi başladığında "tüp bebek" yöntemiyle yeni bir koyuna yerleştiriliyor. Gelişimini tamamlayan embriyo canlı olarak doğuyor. Dolly kopyalanırken 277 çalışmadan birinde başarılı sonuca ulaşmıştır. Kopyalanan canlı DNA vericinin genetik olarak ikizi olmaktadır. Yalnız yumurta vericisinin de mitokondriyal DNA'larını taşımaktadır. Bu çalışma insanlar üzerinde yapılır düşüncesi insanları rahatsız etmiştir. Gerçi ilk başlarda "tüp bebek" çalışmalarına da sıcak bakılmamıştı. Daha sonraları çocuk sahibi olma istekleri çalışmalarının olumlu yönünün de gündeme gelmesini sağlamıştır. İnsanın klonlanması etik açıdan tedirgin ediciyse de bazı organik bozuklukların ve hastalıklarda aynı genetik yapıya sahip, vücudun nekroza uğratamayacağı doku ya da organların elde edilmesi açısından bulunmaz bir fırsattır.

Gittikçe kirlenen dünyamızda, bu kirliliğin germa hücrelerini olumsuz etkilediği, gittikçe sayılarını azalttığı gerçeğinden yola çıkılırsa, geleceğin üreme şekli olarak da düşünülebileceği unutulmamalıdır. Konunun uzmanları aynı yöntemle en geç 10 yıl içinde insanın da kopyalanabileceğini söylemektedirler. Ama bu kopya hiçbir zaman tam bir kopya olmayacaktır. Çünkü, fenotipin belirlenmesinde kalıtımın yanı sıra çevre şartları da etkilidir.

Sonuçta, klonlama yoluyla yeni bir koyun dünyaya getirilmesi memeli genetiği ile ilgilenenlerin önünde çok büyük ufuklar açmıştır.

Melahat KÜPELİ
Aydın Fen Lisesi Biyoloji Öğretmeni

BENCE BEN

4.5 milyar yıldan beri süre gelen bir evrimin meyvesiyim ben. Güneşin evrendeki yerini alması dünyanın güneşin hasretine dayanamayıp onun yörüngesine girmesi, insanların ve elmanın ortaya çıkışı, yumurta-tavuk paradoksları ve düşünülüp, tartışılıp rayına oturtulmaya çalışılan bir düzen ve ben.

Olaylar başlarken ortada henüz benim belirtilerim yoktu. Yani başlayan her şey benim varlığımın dışında gerçekleşti. Milyonlarca kardeşinin önüne geçerek hedefine ulaşan bir spermin ve target yerine konmuş olan bir yumurtanın birleşmesiyle oluştum. Kromozomlarım harekete geçtiğinde ya da adeninler timinlere kavuştuğunda bugün yaşayacaklarım için bir temel oluşuyordu. Annemin bedininde bir ağırlık yarattığımda da ona verdiğim rahatsızlıktan ötürü özür dileyecek durumda değildim. Doğum sırasında bağırmasını da istememiştim. Ama onlara billiyorlardı benim doğarken ağlayacağımı. Hatta sevindiler bile hayat vaad ediyorum diye. Hazırlanan kıyafetler ya da gösterilen ilginin sebebi de ben değilim. Sırf çocuk egolarını tatmin etmek için yaratılmıştım. O anda ben değil de başka bir bebek de olsa mutlu olacaklardı. Yemek yerken hep bana yararı olan besinlerin verilmesini ön gördüler. Oysa ben sevmezdim kerevizli sebze çorbasını... Adımımı nasıl atacağımdan ilk önce hangi kelimeyi söyleyeceğime kadar her şey belliydi. Kalıplar hazırdı ve ben buna uydurulmaya çalışılıyordum. Eksiklerimin giderilmeye çalışılıyordu fakat benim fazlalıklarım vardı.

Biraz büyüyüp de anaokulu çağına girdiğimde hayatımdaki insan sayısı birden bire fazlalaştı ve evdeki ortamdan çok farklı bir ortama girdim. Evdeki oyuncaklarım burada yoktu ama burada oynayacağım canlı oyuncaklarım vardı. Bu beni neşelendiriyordu; her ne kadar büyüklerden gördüğüm ilgi sınıf mevcuduna bölünse de...

Daha sonra İlkokul, okuma bayramları, sınavlar, kaygılar, üzüntüler, umutlar... Ergenlik, kimlik arayışı. Ne olduğumu veniçin burada olduğumu algılamaya çalışma.

"Hayat nasıl başlayacağımıza karar veremediğimiz ama devam ederken bize verilen fırsatları değerlendirerek istenilen konumda bitirilen uzun bir yoldur."

İstediğim dışında gerçekleştiçoğu olay. Bana verilen imkanların boyutunu da ben seçmemiştim. Ama şu anda dizginler benim elimde ve zevk alıyorum yaşamaktan. Çünkü ben, benim ve insanlar benimle kendim olduğum için beraberler.

Varlığımın başlangıcına karar veremesenm de bir çok güçel şeyin varlığının sebebiyim. Yeni şeylerin oluşumuna sebep olan duygu var ya; işte ben bu "Duygu" yu çok seviyorum.

Duygu ÖNTAŞ 10-B 22

BİLİMSEL TUTUM VE DAVRANIŞLAR

Bilimsel düşünüşün en önemli gereği, bilimsel tavır deneyimi ile anlatılabilecek görüş ve tutumdur. Bu da bir olgunun bilimsel yollarla ispatlanmadıkça doğru olarak kabul edilmemesini gerektirir. Bilim adamları da bilimsel tavır diye tanımladığımız görüş ve tutumlara sahip insanlar arasından çıkar.

Bilim adamları çabucak sonuçlara varma eğiliminden kaçınmaya çalışmak durumundadırlar. Bu davranış, bilimsel tavrın başta gelen gereklerindendir. Tabii bu da kolay olmaz, çünkü insanlar, çabuk yargılara varma eğilimindedirler. Hayatında bir kere yabancı bir milletten bir kimse ile karşılaşan bir insan, onun kaba bir davranışa rastlayıp "Bütün bu milletten olanlar kaba insanlardır" yargısına varması büyük bir yanılma olur. Bir tek gözlem bu kadar genel ve ağır bir yargıya varmak için yeterli değildir. Bilim adamları belli yargılara sayılarını kendilerinin bile hatırlamadığı gözlem ve deneyler sayesinde ulaşırlar.

Bilimsel görüşe sahip olanlar, bir kuşaktan ötekine devam eden batıl itikatlara inanmazlar. Bir işin iyi gitmesi için buna salı veya çarşamba günü başlamak gereği, gece başlanan işten hayır gelmeyeceği gibi kurallar, doğruluklarının ispatlanması mümkün olmayan inanışlardır. Bu toplumsal inanış ve alışkanlıklardan insanın kendini kurtarabilmesi zordur. Çünkü bir toplumda başkaları gibi düşünüp onlar gibi davranmak kolay gelir. Toplumda bu eğilimi destekler. Toplumca uygun görülen şekilde düşünüp davranan insanlar beğenilir ve onaylanır. Farklı düşünenler ise genel olarak hoş karşılanmaz cezalandırılır.Örneğin Gallileo, Kopernik'in dünyanın güneş etrafında döndüğü buluşunu bilimsel yönden desteklediği zaman kilise tarafından afaroz edilmiştir.

Şüphecilik bir bilimin temelidir. Bilim adamının ise belirgin özelliğidir. İyi bir bilim adamı, bir şey kesin bir şekilde ispatlanıncaya kadar onun doğruluğundan şüphe etmeye devam eder. Şüpheleri azaldıkça hedefine yaklaşır ve bu şüpheler yok olduğunda bilim adamı hedefine ulaşmış olur.

Bilimsel tutumun ve bilim adamının en önemli özelliklerinden biri de nesnel olarak yargılara varabilmektir. Gözlenen olgulardan ve toplanan verilerden doğru sağlam akla uygun sonuçlar çıkarabilmektir. Bunun için de peşin yargıların, öznel duyguların, kişisel düşüncelerin etkisinden kurtulup tarafsız olabilmek gerekir.

İnsanlar, sürekli olarak kendilerini ve çevrelerini aydınlatma, tanıma olay ve oluşumları açıklama karşılaştıkları problemlere güvenilir çözümler arama uğraşı içindedirler. Her problem çözümü belli kararların alınmasını; her karar belli bilgilerin elde edilmesini gerektirir. Problemlere güvenilir çözümlerin bulunabilmesi her şeyden önce "doğru" kararların alınabilmesi ve "doğru" bilgilerin kullanılabilmesine bağlıdır.

Şüpheci bakış, ön yargılardan kurtulma, objektif değerlendirme insanların sürekli olarak kendilerini ve çevrelerini aydınlatma, tanıma, olay ve oluşumları açıklama çabaları bilimsel tavrın ve bilimsel davranışın özetidir. Bilimsel düşünen her insanın bilgisini paylaşması ve davranışa dönüştürmesi zorunluluğu vardır.

Unutmayalım ki "davranışa dönüşmeyen ve paylaşılmayan bilginin bireye ve topluma yararı yoktur.

A. Tansel SARAYKÖYLÜOĞLU
Aydın Fen Lisesi Rehber Öğretmeni

BÜYÜK ÇOCUKLARA MASALLAR

Bir varmış bir yokmuş. Develer tellal iken, pirelef berber iken ben annemin koynunda mışıl mışıl uyur iken bir yılan varmış uzak diyarların birinde bir çalılık dibinde. Bu yılan çok değilmiş. Yani ne çok zeki, ne çok kurnaz, ne de çok güçlü. Yılan sadece çok değilmiş. Yılanmış. Sonra bir de koyun varmış. Çobanın (ama bu her seferinde köylülere koyunlarını kurdun yediği konusunda yalan söyleyen, sonunda da sürüsünden olan çoban değil) her sabah kaval sesleri olmasa da biraz uzaktaki büyük apartmanların, arabaların, pencerelerden taşan kapalı kutu gürültülerinin eşliğinde, şehrin zamanla içinde kalmış, dört tarafı çevrilmiş, dört ağaçlı bir yeşillikte otlayan bir koyunu varmış. İnanmayacaksınız ama bu koyun da normalmiş. Orta kilolu konuşamayan, sadece meleyen bir koyun. Ayrıca kendisin otlatan çobandan da, onu önce doğurtan, sonra büyüten, en sonunda da yiyen bütün o iki ayaklı efendilerinden de daha saf değil. Neyse, sözü fazla uzatmadan ben masalıma döneyim.

Günlerden bir gün bu koyun koyunla bu yılan düzlükte bir gün karşılaşmışlar. Gel gelelim burası ne koyunun yaylası ne de yılanınamazon ormanıymış. Burası aralarından lağım akan çıplak bahçeli, renk fukurası evlerle, bir kat daha çıkmaya heveslenip tepesinde paslı demirler bırakan fakat hemen yanındaki sıvasız, kirli turuncu tuğla kümeleriyle bir baraka olmaktan kurtulamamış yapılar arasında asfalt dolgulu, toz toprak bir yolmuş. Yolda tıngır mıngır yürürken karşısına iki metrelik bir yılan çıkan koyun her zamanki vurdumduymazlığıyla alt ve üst dudaklarını farklı yönlere oynatıp baygın baygın bakarak selamlamış yılanı;.a ma gel gelelim yılan, o koca yılan bir anda ağzını açıverip dillenmez mi ? Uzun, çatal dilini çıkarıp koyunu şöyle bir yokladıktan sonra o koca ağzını açıp koyunu oracıkta yiyivermiş yılan. Yemiş de karnı doymuş ama uzun yıllar mutlu ve tok yaşayamamış yılancık. Olanları gören çoban can havliyle kaçıp mahallenin bekçisine haber salmış. Yalın silah, karayağız bekçi Süleyman da koskoca koyunu yiyince karnı davul gibi şişmiş, öylece duran zavallı yılanı tam karnından üç kurşunla vurmuş, öldürmüş.

O sırada gökten üç elma düşmüş, Biri Amerika'dan getirttiği boa yılanının kafesini açık unutan ve iki sokak ötede oturan zengin sahibinin, biri hem koyunundan olan, hem fabrikatör tarafından azarlanan, hem de sokakta koyun gezdirdiği için polisten dayak yiyen çobanın, biri de benim başıma.

Fakat masaldan anladığını söyleyen ama masalın geçtiği yerden çok uzaklarda yaşayan bazı afacanlar bu son elmanın benim başıma düştüğüne inanmazlar. Neymiş efendim; böyle masal olmazmış, babam bana çocukluğumda hiç masal anlatmamış, ben hiç çocuk olmamışım!

E. Serkan SÖZER 10-A

MEKTUP VAR

Yaşamaksa eğer
Bir martı gibi özgür
bir çakal gibi vahşi
Esaretim denizlerde olsun demiş
ihtiyar kayıkçı... Adı Zilke.
Kara bulutlar onun, yağmur onun için
Karışmıyor gerisine...
Şiirlerle avunma zamanı geçti çoktan
Ama şiirden vazgeçilmiyor yine de
Hayat devam eder
Hâlâ bir mektup bekler gibi bekler
Hâlâ yağmuru sever Zilke.
Mezesi balıktan mahrum olmaz.
Zilke denizden mahrum kalmaz
Saçının dalgasını denizden alır.
Bir şikayeti yoktur denizden de yağmurdan da
Bir mektup bekler gibi bekler Zilke
Bir mektup bekler gibi geçer hayat
Karışmaz gerisine...

E. Alkım KARAAĞAÇ
9-B

ÇEVRE ve İNSAN

Dünyada her yıl yaklaşık 4 milyon kişi kanserden ölmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde ölümlerin %20'si kansere bağlıdır. Kanserden ölüm oranı %8.7 olan Türkiye, ne yazık ki dünya sıralamasında üçüncü sırada yer almaktadır. Ölüm istatistiklerine göre, kadın ve erkeklerde akciğer kanseri birinci sıraya almaktadır. Akciğer kanserinden sonra erkeklerde mide ve gırtlak, kadınlarda ise mide ve meme kanseri gelmektedir. Bir çok ülkede sanayi patlaması ile birlikte kanser oranında artışlar gözlenmiştir. Bu sonuç "Acaba kanser bir uygarlık ve teknoloji hasatalığı mıdır?" sorusunu düşündürmektedir.

İnsanlarda görülen hemen hemen bütün kanserlerin %70-80'i çevre faktörleri ile meydana gelmektedir. Genel çevre hava, su, toprak ve besinden oluşur. Bir de sosyo ekonomik seviye ile ülke geleneklerine bağlıdır. Kişilerin bu çevreyi kontrol etme imkanları yoktur. Kişisel çevreyi ise insanların beslenme alışkanlıkları, sigara içip içmedikleri, alkol alıp almadıkları vs. belirler. Buna mikro çevre de diyebilirz. Kişi sağlığını korumak için mikro çevresini kontrol edebilir. Dünyamız gittikçe kirlenmekte, beş milyar insanın çöplüğü haline gelmektedir. Biliyoruz ki son günlerde olduğu gibi yıllardan beri milyonlarca ton şehir, tarım ve sanayi artığı toprağa ve denizlere akmaktadır. Artık maddeler zaman zaman gizlice nehirlere ya da kanalizasyona dökülmektedir. Söz konusu maddelerin içeriği ve döküldüğü yer bile ne yazık ki yetkililerce bilinmemektedir. Ormanlarımız ölmekte, ekili alanlarımız genlemektedir. Suyumuz ve havamız hastadır. Ben size genelde üzerinde daha az bilgiye sahip olduğumuz kansere sebep olan maddeler ile ilgili açıklamalar yapmak istiyorum.

DETERJANLAR

Her zaman bir çok üstün özellikleri nedeni ile sabuna tercih ettiğimiz deterjanların meydana getirdiği çevre sorunları her geçen gün artmaktadır. Gelecekte getireceği sorunlar kesinlikle bilinmemektedir. Deterjan artıklarının toprağa kanalizasyonla denizlere, göllere, nehirlere karışması sonucu çevreye verebilecekleri zararlar önemlidir. Besin kapları deterjanla temizlenirken iyi durulunmama sonucu kalan artıklar, insanlar tarafından tekrar alınmaktadır. Deterjan üretiminin kontrol altında tutulması sağlığa ve çevre kirlenmesine neden olan bileşiklerin tespit edilmesi ve bu standartların dışında deterjan üretimine izin verilmemesi gerekmektedir.

PESTİSİTLER (ZİRAİ MÜCADELE İLAÇLARI)

Dünyadaki tarım alanlarının %30 kadar kısmının zararlılar tarafından kaybedildiği tespit edilmiştir. Dünyamızda her yıl 2 milyon ton tarımsal ilaç kullanılmaktadır. Başlangıçta büyük kurtarıcı olarak görülen kimyasal savaş daha sonra beraberinde çevre sorunu ile insan ve hayvan sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşmıştır.

Dünya sağlık teşkilatı gelişmekte olan ülkelerde her yıl yaklaşık 500 bin kişinin tarım ilaçlarından zehirlendiğini ve 5 bin kişinin hayatını kaybettiğini bildirmektedir. Türkiye de 200'den fazla aktif maddeden 1500'den fazla zirai mücadele ilacı satılmaktadır. Her yediğimiz gıda maddesiyle birlikte bu ilaçlardan bir veya birkaçı tarafından yavaş yavaş zehirlendiğimiz bir gerçektir. Zirai mücadele ilaçları sadece tarım zararlılarını değil, doğal hayatı da tahrip etmektedir. Çok sayıda kuş türünün yok olduğu tespit edilmiştir. Tarım ilaçların hangi dozlarda ne zaman kullanılacağını belirlenmiştir. Fakat kontrol edilmediği için üretici bunları yüksek dozlarda ve hasat gününe kadar kullanmakta ve bu zararlı maddeler tüketicinin sofrasına ulaşmaktadır. Tarladan mutfağa zehir akmasının önlenmesi için tedbirler alınması gerekmektedir. Maalesef ülkemizde gıda maddelerindeki kalıntı miktarlarını tahlil edecek laboratuvarlar yok denecek kadar azdır. Ülkemiz, yabancı ilaç firmalarının cenneti olmamalıdır. ABD dışında kullanmak üzere yapılan bir çok ilacın Türkiye'de halen satılması çok acıdır. Biyolojik entegre metotları kullanarak zirai mücadele ilaçlarının kullanımını en az düzeye indirmeliyiz.

İÇME SULARININ KLORLAMA İLE DEZENFEKSİYONU

Suların dezenfeksiyonunda kullanılan en eski ve en yaygın metot klorlamadır. Doğrudan gaz klor olarak veya hipokloritlerin suya uygun şekillerde verilmesiyle uygulanmaktadır. Sanayi atıklarında yer alan fenoller, dezenfeksiyonda kullanılan klorla birleşerek klorofenolleri oluşturur. Bunlar da hem suyun kötü kokmasına, tadının bozulmasına hem de toksit bir etki göstermesine neden olur. Ham suların klorlanmasında oluşabilen halojenli hidrokarbonlar ise insan sağlığını ciddi bir şekilde tehdit etmektedir. Özellikle kloroform kanserojenik etki göstermektedir. Mesane, mide, bağırsak, yemek borusu, meme, akciğer kanserine neden olduğu tespit edilmiştir.

BESİNLERİN SALAMURAYA BASTIRILMASI - TUZLANMASI VE TÜTSÜLENMESİ

Besinlerin salamuraya bastırılması, tuzlanması ve tütsülenmesi şeklinde uygulamalar nitratların, reaktif nitritlere dönüşmesini sağlamaktadır. Reaktif nitritler ise bazı maddeler ile birleşerek kanserojen maddelere çevrilmektedir. Bu maddelerin bulunduğu ortamda C vitamini (askorbik asit) kesintiye uğramaktadır. Normalde ise C vitamini nitratların, nitritlere dönüşmesini engellemektedir. Besinleri saklarken salamuraya bastırılması, tuzlanması yada tütsülenmesi işlemlerinin yerine, buzdolabında, soğuk hava depolarında muhafaza edilmesi istenir. Böylece mide kanserine bağlı ölümler azalır.

SONUÇ

Biyolojik ve kültürel olarak insanlığın gelecekteki yaşamı bizlerin günümüzdeki faaliyetlerine bağlı olacaktır. Böyle giderse dünyanın akibetini çevre sorunları tayin edecektir. Hepinizin bildiği gibi çok yakın bir tarihte Karadeniz'in 10 m'yi aşan dalgaları kıyıdaki çöplen şehre atmış, dünyada ise büyük kasırgalar evleri ve şehirleri yok etmiştir. Ozon tabakasının delinmesiyle, sıcaklıkların artttığı ve artmaya devam edeceğini öğrenmekteyiz. Evet, tablat bizden öcünü almaya başlamıştır !

Gelecek nesillere karşı sorumluluklarımız var. Onlara sağlıklı yaşanabilir bir dünya bırakmak zorundayız. Böylece 21. yüzyıla gireceğimiz şu günlerde güç olmakla beraber, hedefimiz pisliklerden ve kansere yol açan maddelerden arınmış bir dünya olmaladır.

Bir Afrika atasözüyle konuyu bitirmek istiyorum. "Bu dünya bize atalarımızdan miras kalmadı, biz onu çocuklarımızdan ödünç aldık"

KANSERDEN KORUNMAK İÇİN TAVSİYELER

1- Sigara ve alkol kullanmamak,
2- Şişmanlıktan ve aşırı kilo almaktan kaçınmak,
3- Yağlı yiyecekleri azaltmak,
4- Her gün yeterli miktarda A,C ve E vitaminleri ve lif içeren gıdalar almak,
5- Hep aynı besinleri yemekten kaçınmak, değişik ve çeşitli besinler yemek,
6- Tuzlama, salamura, füme ve konserve türündeki yiyeceklerden uzak durmak,
7- Küflü ve çürümüş gıdaları yememek,
8- Gıdaların yanmış kısımlarını yemekten kaçınmak,
9- Çok sıcak içecekleri içmemek,
10- Doktor tarafından önerilmedikçe bir ilacı çok uzun süre kullanmamak,
11- Güneşte fazla kalmamak,
12- Sürmenajdan ve stresten kaçınmak, küçük problemleri dert etmemek, hayatın tadını çıkarmak,
13- Bol hareket ve jimnastik yapmak,
14- Sık sık banyo ve duş yapma,
15- Özellikle 40 yaşından sonra senede bir defa olmak üzere belli aralıklarla doktor kontrolünden geçmek,

İknur ÖZCAN
Müdür Yardımcısı ve Biyoloji Öğretmeni

1998-1999 öğdetim yılının ilk dönemi okulumuzda spor faaleyetleri açısından oldukça yoğun geçti.

Dönem başında bir voleybol oluşturduk ve antremanlar yaparak İl müsabakalırını hazırlandık. Grubumuzda ikinci olduk; ancak bu gruptan çıkmamıza yetmedi.

Okullar açıldıktan iki ay sonra okul içerisinde ferdi masa tenisi turnuvası düzenjendi. Bu turnuva sonucunda bir masa tenisi takımı kuruldu. Bu takım 13 Ocak'ta yapılan turnuvada ilk maçını kazanıp ikinci maçını kaybetti ve 25 takım arasından 9. olarak turnuvayı tamamladı.

Eylül ayı içersinde düzenlediğimiz sınıflararası futbol turnuvasıa 7'şer kişilik 4 takım katıldı.Bunlardan 9-A 1., 10-B 2., 10-A 3., 9-B ise 4. oldular.

Şu sıralar okulumuzda devam etmekte olan bir satranç-turnuvası var. 30 kişinin katıldığı bu turnuva İsviçre sistemi ile 5 tur üzerinden yapalıyor. Bu turnuva sonucunda oluşturulacak olan okul takımı ise Aydın'da derece yapabilecek kadar iddialı olacak.

Emre ERİŞ	*9/A*	*62*
Onur GÜNDÜZ	*10/B*	*4*
Göktürk DELİGÖZ	*10/B*	*8*
Erhan BALCI	*10/B*	*31*

ÖZEL YÖRE DERSHANESİ 1997

YÖRE DERSHANESİ

"Genç ve Güçlü"

Yağcılariçi Sümerbank Mağazası karşısı No.18

Tel.: (0.256) 225 37 39 - AYDIN